

[Forsvarsministeren.]

andre — ved kaserner og lignende militære etablissementer har skarpt i gevæerne.

Jeg finder ingen anledning til at gå ind i en debat med den ærede ordfører for forespørgerne, idet den redegørelse, som udenrigsministeren her har givet tinget for nogen tid siden, skal følges af en debat, såvidt jeg erindrer på fredag. Jeg kan vel nøjes med at gøre den enkelte bemærkning, at jeg ikke kan modtage det dagsordensforslag, det ærede medlem har stillet.

Ordføreren for forespørgerne (Morten Lange): Den højtærede forsvarsminister vil ikke svare mig på, om det er en første rate, men det får vel så vise sig ved hans stilling til dagsordensforslaget, som den højtærede minister jo til gengæld heller ikke ville tage.

Jeg har blot — da den højtærede minister gjorde så detaljeret rede for spørgsmålet om demonstrationer og måden at modvirke dem på — et enkelt lille uskyldigt spørgsmål: har den højtærede forsvarsminister udsendt en generalinstruks om, at kvalmegas ikke er et anvendeligt middel for den danske hær i Danmark?

Svend Haugaard: Hvad angår det principielt nye, kan det jo blive en strid om ord, men det er da i hvert fald første gang, der er tyske troppeenheder til øvelse i Danmark; det kan den højtærede forsvarsminister næppe dementere.

Det glæder mig at høre, at den højtærede forsvarsminister selv har undersøgt forholdet med hensyn til bajonetterne. Det kunne altså tyde på, at det er noget, man ikke accepterer, og det glæder mig. Jeg havde det imidlertid fra en udtalelse til pressen af en af officererne, der var med i Randers. Han udtrykte sig på den måde, at der var altså skarpt i gevæerne, men heldigvis blev der ikke brug for dem. Hele den måde at sige det på — ligesom at lege med ordene — kan efter min opfattelse være noget farlig, og jeg så gerne, om man fra forsvarsministeriets side kunne dementere,

at disse bajonetter har været på, og i øvrigt understrege, at en udvikling i den retning ønsker man ikke videreført.

Forsvarsministeren (Victor Gram): Til det ærede medlem hr. Svend Haugaard skal jeg blot bemærke, at jeg i min redegørelse gav udtryk for, at der før har været fællesøvelser på dansk grund mellem danske hærenheder og tyske amfibieenheder; der har således været en forløber for de øvelser, der fandt sted i sidste uge i Randers.

Til den ærede ordfører for forespørgerne kan jeg blot nøjes med at sige, at han regner vel ikke med, at jeg skulle svare på et så intelligent spørgsmål.

Hermed sluttede forespørgslen.

Forslag om overgang til næste sag på dagsordenen af Morten Lange (se sp. 3862).

forkastedes med 104 stemmer mod 10; 9 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til normeringslov for finansåret 1965-66.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 120) findes i tidenden sp. 3405, lønningsudvalgets betænkning i tillæg B. sp. 271).

Der var stillet 20 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1965-66.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 121) findes i tidenden sp. 3405, lønningsudvalgets betænkning i tillæg B. sp. 271).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Holger Eriksen: Betænkningen er så udførlig, at den gør mange bemærkninger fra min side overflødige. Bl. a. giver den en detaljeret forklaring på ændringsforslagene vedrørende undervisningsministeriet. Jeg skal derfor indskrænke mig til at fastslå, at merudgiften i realiteten er meget ringe, når man tager hensyn til, at der er oprettet 200 nye politibetjentstillinger. Når merudgiften ikke er større, skyldes det, at man som tidligere har været på vagt over for alt, hvad der kunne betegnes som lønningslovsrevision. Det er af samme grund, man har måttet afvise de ønsker, der er fremsat fra Dansk Politiforbund, og mange andre tilsvarende ønsker fra andre organisationer. Det er muligt, at der findes problemer, der burde klares, men det kan ikke ske, før der har været nedsat en ny lønningskommission, der formodentlig ikke lader vente længe på sig.

Tilbage har jeg kun at sige et par ord om teknikumingeniørernes muligheder for at opnå højere stillinger inden for statsbanerne. Det var i de to sidste lønningskommissioner en forudsætning, at de højere stillinger på det tekniske område skulle besættes ud fra kriteriet dygtighed og ikke ud fra uddannelsessynspunkter. Bortset fra at civilingeniørernes uddannelse har en lidt mere videnskabelig karakter end teknikumingeniørernes, er forskellen mellem de to uddannelsesformer meget ringe, og det er jo ikke netop på det videnskabelige område, ingeniørerne ved statsbanerne i særlig grad skal beskæftiges. Jeg har tidligere haft lejlighed til at understrege det urimelige i, at de enkelte styrelsesgrene konsekvent diskriminerer teknikumingeniørerne, og den højtærede finansminister udtalte ifølge Folketingstidende for 1963-64 sp. 4315:

„Finansministeriet er uden indflydelse på besættelsen af ledige advancementsstillinger blandt de overordnede ingeniørstillinger, idet afgørelsen træffes af de enkelte styrelser, men afgørelsen bør i overensstemmelse med de ved lønnings-

lovenes gennemførelse angivne forudsætninger træffes efter et rent kvalifikationssynspunkt, således at der bortses fra, hvor den pågældende har erhvervet sin uddannelse.“

Ikke desto mindre sidder der i statsbanernes ledelse nogle civilingeniører, som efter min opfattelse er mere optaget af på faghovmodets vegne at sikre civilingeniørerne en præferencestilling, selv om det skal ske ved en klar tilsidesættelse af folketingets vedtagelse, end af at varetage banernes interesser.

Jeg skal nævne et enkelt lille eksempel. Der bliver opslået to ledige stillinger, den ene som sektionsingeniør i Næstved og den anden som sektionsingeniør i Struer, begge i 26. lønningsklasse. En teknikumingeniør søgte, og hans ansøgning fik følgende påtegning — det drejer sig om svar på 6 forskellige spørgsmål —: 1. Særdeles god arbejds-evne; er flittig og interesseret. 2. Særdeles god; er påpasselig og grundig. 3. Særdeles gode. Har på fuldt tilfredsstillende måde selvstændigt udført såvel projektering af som tilsyn med anlægsarbejder samt tilrettelagt sagsbehandlingen af disse arbejder. 4. Upåklagelig. 5. Meget god. Og endelig 6. Muligt egnet, men så kommer tilføjelsen: ansøgeren har gennem sin mangeårige tjeneste i banetjeneste og banesektion erhvervet sig en god indsigt i arbejdet i en banesektion og må på grund af gode evner til administrativt arbejde samt til at sætte sig ind i nye arbejdsområder antages gennem en uddannelsesperiode at kunne til egne sig endnu manglende kundskaber inden for særlige grene af en sektionsingeniørs arbejde.

Det er altså det, der er det afgørende; men det er ikke noget specielt for en teknikumingeniør, at man, hvis man vil lede en banesektion, skal have mulighed for at få en specialuddannelse. Akkurat det samme er nødvendigt, hvis det drejer sig om en civilingeniør; men ikke desto mindre får vedkommende fra generaldirektoratet et svar, hvori der står:

„Det meddeles herved, at man ikke inden for statsbanernes område ser nogen mulighed for at bibringe Dem de i Deres ovennævnte ansøgning omtalte manglende kundskaber.“

Alt det andet er i orden. Der mangler en

[Holger Eriksen.]

lille smule speciel viden; den ville imidlertid også mangle hos en civilingeniør, men hvis det drejede sig om en civilingeniør, ville man udmærket godt kunne finde mulighed for at skaffe ham denne nye uddannelse. Når det er en teknikumingeniør, lader det sig derimod overhovedet ikke gøre.

Hovedet på sømmet har man dog fra statsbanernes side ramt ved at udsende en rekrutteringstryksag — som jeg står med her — hvori det anføres, hvad man på de forskellige områder kan drive det til. F. eks. får man at vide, at man kan avancere fra trafikelev til generaldirektør, men for teknikumingeniører anføres 23. lønningsklasse som slutsten, dog med en tilføjelse om, at der er mulighed for et vist kvalifikationstillæg for særligt egnede. Altså, for teknikumingeniørerne gælder det, der står over Dantes helvede: her lades alt håb ude — ganske uden hensyn til, at den lovgivende myndighed mener noget andet.

Forholdet bliver så meget mere grelt, som f. eks. postvæsenet udmærket godt kan lade teknikumingeniører avancere. Det samme er tilfældet i private virksomheder, men der er enkelte, i hvert fald en enkelt anden styrelsesgren, der følger statsbanernes eksempel.

Lønningsudvalget er af den opfattelse, at der må være grænser for, hvor længe et enkelt område kan lave grin med den lovgivende myndighed, og det anmoder derfor nu de respektive ressortministre om at drage omsorg for, at de trufne vedtagelser bliver respekteret ikke bare efter deres bogstav, men også efter deres ånd.

I øvrigt anbefaler jeg de stillede ændringsforslag og de to lovforslag til vedtagelse.

Henry Christensen: Jeg kan på venstres vegne tilslutte mig den ærede foregående talers anbefaling af de stillede ændringsforslag og lovforslagene i deres helhed til vedtagelse ved tredje behandling.

Det spørgsmål vedrørende teknikumingeniørerne, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen særlig fremdrog, har vi jo tidligere drøftet, og jeg kan sige, at vi i princippet er enige på det punkt. Vi er enige om, at det afgørende ved besættelse af stillingerne må være kvalifikationerne.

Jeg skal ved denne lejlighed indskrænke mig til at anbefale ændringsforslagene og de to lovforslag.

Langkilde: Det af den højtærede finansminister stillede ændringsforslag vedrørende ændring af klassificeringen af den hidtidige stilling som særforborgsdirektør fra 29. til 28. lønningsklasse giver mig anledning til nogle bemærkninger.

Ændringsforslaget er jo tiltrådt af lønningsrådet og lønningsudvalget, men med forbehold med hensyn til de yderligere normeringer, der eventuelt ønskes som følge af planerne om oprettelse af et revalliderings- og forborgsdirektorat.

Jeg vil meget gerne på det konservative folkepartis vegne nærmere præcisere og understrege dette forbehold. Ændringsforslaget betyder tilsyneladende en besparelse, for så vidt som den hidtidige direktørstilling føres fra 29. til 28. lønningsklasse, men bagved ligger i virkeligheden planer om oprettelse af et mammutdirektorat, hvis saglige berettigelse er i høj grad bestridt blandt de kyndige, og som vil betyde en yderligere centralisering af administrationen på forborgsområdet. Den tanke, at man på nuværende tidspunkt beskæftiger sig med administrative centraliseringsbestrebelse, som vil betyde udgiftsforøgelse, og hvis saglige berettigelse er bestridt, kan jo synes ejendommelig på et tidspunkt, da man tilsyneladende er indstillet på nedskæring af visse andre ting inden for socialforsorgens område, navnlig dens byggeprogram.

Skal planerne om et forborgsdirektorat gennemføres, vil det, så vidt jeg kan skønne, efter de forslag, der er fremme i den betænkning, der er afgivet af administrationsudvalget, betyde en forøgelse af kontorerne med i alt fald 4; og med de udgifter til tjenestemænd og yderligere udgifter, der kan være forbundet dermed, må man antage, at det bliver en temmelig betydelig udgiftsforøgelse, der ligger heri, og som man i og for sig ikke får noget som helst for.

Jeg mener, dette er uforståeligt, hvis man ønsker en udvidelse af den centrale administration på dette område på et tidspunkt, da netop administrationsudgifterne inden for det sociale område i så høj grad er til

[Langkilde.]

kritisk eftersyn; i øvrigt hænger spørgsmålet også sammen med den behandling, der foregår i socialreformkommissionen.

Jeg vil for øvrigt i denne forbindelse nævne, at selve spørgsmålet om direktoratet også indebærer, at de stillinger, vi oprettede for nogle år siden i 26. lønningsklasse under revalideringsområdet — for øvrigt under nogle vanskeligheder og ved afstemninger — fordi man ville gøre dem til selvstændige stillinger, der ikke skulle være underlagt noget direktorat, nu hvis dette forslag vedtages, henlægges under netop et sådant direktorat, som man dengang ikke ønskede.

Jeg vil gerne pointere, at det konservative folkepartis forbehold med hensyn til dette ændringsforslag kan formuleres således, at vi ikke agter at stemme for normeringer i dette direktorat, medmindre der sker tilsvarende besparelser i enten socialministeriets departement eller invalideforsikringsretten.

Jeg ønsker i øvrigt at bemærke, at normeringsloven i år ikke har kunnet bidrage til løsning af en række vanskelige generelle problemer — det kan normeringsloven for så vidt aldrig — men der er en række problemer, som i øjeblikket karakteriserer tjenestemandsområdet, og løsningen af disse kræver vel i og for sig en ny tjenestemandsløve. Efter at den højtærede finansminister har afsluttet nye overenskomster på det akademiske område, er tjenestemandsbegrebet så at sige udelukket inden for lønningsklasserne 19, 24 og 25. Dette rejser alvorlige problemer i forhold til andre lønningsklasser. Også andre faktorer medfører for tiden vanskeligheder og besværligheder i andre lønningsklasser, f. eks. i 15. lønningsklasse.

Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om det ansættelsesudvalg, der blev nedsat for en del år tilbage, og som afgav en foreløbig betænkning for et par år siden, fortsat eksisterer, og om det er meningen, at udvalget skal arbejde videre med problemet om statens ansættelsesvilkår, og hvorledes den højtærede minister har tænkt sig at disse vanskelige problemer skal løses.

Jeg kan i øvrigt anbefale lovforslagene

og tiltræde de bemærkninger, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen har fremsat om behandlingen af sagen i lønningsudvalget.

Grethe Philip: Normeringslovforslaget bygger som sædvanlig på en lang række forslag om nye normeringer og omnormeringer fra de enkelte ministerier, forslag, som efter en grundig behandling i finansministeriet forelægges lønningsrådet. Der foregår på denne måde en overordentlig omhyggelig sortering og vurdering af hvert enkelt forslag såvel med henblik på behovet for hver normering som på konsekvenserne for andre tjenestemandsområder.

Hvad det sidste angår, er der tale om en vanskelig balancekunst, der yderligere vanskeliggøres af, at de enkelte tjenestemandsgupper ikke alene sammenligner sig indbyrdes, men, som rimeligt er, også i høj grad foretager sammenligning med lønninger for personale i statens tjeneste ansat på overenskomstvilkår samt med de lønninger, der bydes arbejdskraft med tilsvarende kvalifikationer ude på det private arbejdsmarked. Siden den store lønrevision af 1958 er der blevet sat adskillige lapper på lønssystemet for at afbøde iøjnespringende urimeligheder, men samtidig har disse lapper ført til nye vanskeligheder, fordi spændvidden mellem lønklasserne er blevet forringet. Vi kan ikke se bort fra, at tiden nærmer sig stærkt, hvor vi igen må tage hele statens lønssystem op til en samlet drøftelse. Indtil da må vi, hvis vi ikke vil risikere uro over hele feltet, gå imod forslaget om oprykning af hele grupper af personale. I lønningsrådet har der da også været enighed om at følge denne linje.

Normeringslovforslaget indebærer en meget moderat udvidelse af antallet af tjenestemandstillinger, der i det væsentlige er koncentreret om udvidelse af undervisningsstaben på de højere læreanstalter samt en forøgelse af politistyrken. I betragtning af det betydelige og ofte påpegede behov, der er for en udbygning af disse to områder, går vi i det radikale venstre ind for denne udvidelse.

Det er allerede nævnt, at udvalget i sin betænkning har været inde på spørgsmålet om besættelse af ingeniørstillinger, og jeg kan ganske tilslutte mig det, som allerede

[Grethe Philip.]

er sagt herom. Stivheden på dette felt synes at stemme meget dårligt med det almindelige ønske om at udnytte arbejdskraften i samfundet bedst muligt.

Ændringsforslagene indebærer på et par punkter vigtige omlægninger i administrationen. Jeg tænker her særlig på oprettelsen af et direktorat for erhvervsuddannelserne og den samtidige nedlæggelse af de tre tilsyn med den faglige uddannelse. På længere sigt vil dette indebære en vigtig omlægning og rationalisering af administrationen, og vi må gå ud fra, at det vil blive til gavn og støtte for hele den udvikling på disse uddannelsesområder, som allerede er i fuld gang, og som gerne skulle fortsætte i et frugtbart samarbejde mellem parterne på arbejdsmarkedet og den statslige administration.

Med disse ord kan jeg anbefale de to lovforslag.

Sigsgaard: Jeg skal kun sige, at SF i lighed med tidligere år er modstander af de under løbenumrene 682-787 optagne forslag vedrørende militæret. Man kender vor stilling til militæret og ved, at vi ønsker det afskaffet. Jeg skal derfor ikke begrunde vor stilling nærmere her. Løbenumrene 186-192 vedrørende civilforsvaret må vi også tage afstand fra; men under hensyn til, at vor stilling på de nævnte områder markeres på anden måde — i forbindelse med finanslovforslaget — skal jeg ikke i dag begære delt afstemning om normeringslovforslagets § 1.

Bækgaard: Den 18. marts i fjor ved anden behandling af normeringslovforslaget for 1964-65 rejste mit partis ordfører spørgsmålet om teknikumingeniørernes forhold, og ved tredje behandling gav den højtærede finansminister det svar, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen lige har citeret. Jeg synes, det var et godt og klart svar, den højtærede minister dengang gav, og det er ikke til at forstå, at der f. eks. inden for DSB ingen større ærbødighed vises over for ministeren. Det glædede mig derfor i dag at høre, at lønningsudvalgets formand, det ærede medlem hr. Holger Eriksen, på hele udvalgets vegne nu også begynder at snakke alvorligt i denne

sag. Nu ved jeg godt, at det ærede medlem allerhelst ville have truet de pågældende med fuld grundskyld, og selv om det ikke er så godt et argument mere, synes jeg, at det ærede medlems udtalelser er så rigtige og så gode, at de pågældende forhåbentlig snart bliver deres skyldighed bevidst og tager dem til efterretning. Mit parti kan altså fuldt ud give tilslutning til den henstilling, som først Ingeniørsammenslutningen og nu det ærede medlem hr. Holger Eriksen har givet udtryk for.

Angående de forskellige ændringsforslag har vi ingen bemærkninger at gøre, og mit parti kan stemme for både dem og for selve lovforslaget ved tredje behandling. Men med de mange efterslæbsportioner, der er tildelt og muligvis skal tildeles tjenestemændene, er det for mig helt unødvendigt, at hele lønningslovsystemet bliver taget op til revision, da der bliver jo længere jo større forskel på de laveste og højeste lønningsklasser.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg vil gerne takke for tilslutningen til såvel selve normeringslovforslaget som til de stillede ændringsforslag.

Jeg kan sige, at heller ikke jeg har været særlig opmuntret ved at se den tryksag, der er sendt ud fra statsbanerne med henblik på det spørgsmål om teknikumingeniører, som her har været rejst. Jeg kan i øvrigt kun henholde mig til, hvad jeg sagde ved behandlingen af normeringslovforslaget sidste år, og i øvrigt oplyse, at jeg vil tage udvalgets henstilling til følge og gøre de enkelte ressortministerier opmærksom på de synspunkter, der er kommet til udtryk her. Som det tidligere er sagt, har finansministeriet jo ingen indflydelse på, hvorledes man udnævner i de forskellige styrelser, men jeg skal altså som sagt lade den henstilling, der er udtrykt i betænkningen, gå videre.

Over for det ærede medlem hr. Langkilde kan jeg vedrørende spørgsmålet om direktøren for revaliderings- og forsorgsdirektoratet henvise til, at der ikke — det mener jeg der er givet udtryk for i lønningsrådet — ved forslaget her er foregrebet noget med hensyn til den fremtidige ordning. Derfor undrer det mig, at man rejser denne opposition, og det undrer mig så meget mere, som jeg af den fremsatte betænkning har

[Finansministeren.]

forstået, at lønningsudvalget enstemmigt indstiller lovforslaget og ændringsforslagene til vedtagelse.

Det ærede medlem hr. Langkilde spurgte endelig, om ansættelsesudvalget eksisterer endnu. Det eksisterer, men arbejdet har været stillet i bero et stykke tid. Jeg har forstået, at det er sket efter ønske fra organisationerne, og dette ønske skyldes, at man gerne vil afvente resultatet af arbejdet i det såkaldte pensionsudvalg. Jeg vil nødig på stående fod udtale mig om, hvorledes det videre arbejde på dette område i øvrigt skal formes.

Med disse ord vil jeg igen takke for den velvillige modtagelse af lovforslagene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til normeringslov for finansåret 1965-55.

Ændringsforslagene nr. 1-19, § 1, således ændret, § 2, ændringsforslag nr. 20 og § 3, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1965-66.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen, første behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om leje, skal jeg efter henstilling lade udgå af dagsordenen.

Man gik da til:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

(Lovforslaget (nr. 149) findes i tillæg A. sp. 2153, fremsættelsen i tidenden sp. 3485).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Anker Jørgensen: På den socialdemokratiske gruppes vegne kan jeg anbefale det lovforslag, som den højtærede arbejdsminister har fremsat. Lovforslaget går jo ud på, at den ATP-ordning, som vi gennemførte som et led i helhedsløsningen, men som kun omfattede arbejdere og funktionærer på det almindelige arbejdsmarked, nu udvides til at omfatte den store tjenestemandsgroupe i staten, og det vil naturligvis også brede sig til kommunerne og til de koncessionerede virksomheder.

Udgangspunktet for ATP-ordningen var som bekendt krav rejst af de faglige organisationer som led i overenskomstsituationen i 1962-63, og dette krav blev rejst med det formål at sikre arbejdere og funktionærer i det private erhvervsliv et supplement til folkepensionen.

Det var for så vidt naturligt at efterlønsordningen eller den såkaldte ATP-ordning begyndte hos arbejdere og funktionærer, og det er også glædeligt, at tanken eller ideen i det har vakt interesse i grupper uden for den egentlige fagbevægelse, grupper, som næppe før havde tænkt i de baner. For tjenestemændene gælder det, at de er lønmodtagergrupper på akkurat samme måde som arbejdere og funktionærer, og de vil derfor også ganske naturligt kunne indgå i ATP-ordningen i dens nuværende form. Derfor blev kravet også rejst af tjenestemandorganisationerne, og de fik, som vi ved, et tilbud, et løfte om, at de enten kunne tilslutte sig ATP eller via en forhandling finde frem til en eller anden kompensationsordning.

Tjenestemændene har nu valgt at tilslutte sig, og jeg tror, de har gjort rigtigt, bl. a. på grund af de forhandlingsproblemer eller fordelingsproblemer, der ville opstå, hvis man skulle finde en kompensationsordning. Når spørgsmålet ikke for længst er afgjort, synes jeg, det er rigtigt ved denne lejlighed